

Quickscan Flora en fauna Meester Duisterhoutschool Heerenveen

ELKOZA
EKOZA

Ecologisch onderzoek en advies

Arnhem, 27 maart 2012

Colofon

Titel : Quicksan Flora en fauna
Subtitel : Meester Duisterhoutschool Heerenveen

Projectnummer : 12.019
Datum : 27 maart 2012

Veldonderzoek : R. Pelzer
Auteur(s) : R. Pelzer

Goedgekeurd door : T. Kooij

Opdrachtgever : Gemeente Heerenveen
Contactpersoon : M. Eling

Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

Tivolilaan 205
Postbus 2
6800 AA Arnhem

T: 026-8454583
info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

---

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
1.1 ACHTERGROND	4
1.2 VOORGENOMEN INGREEP.....	4
1.3 DOELSTELLING.....	4
2. WETTELIJK KADER.....	5
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	5
2.2 NATUURBESCHERMINGSWET 1998.....	7
2.3 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.....	8
3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN METHODE.....	9
3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING	9
3.2 LITERAATUURSTUDIE	12
3.3 VELDBEZOEK	12
3.4 UITWERKING EN RAPPORTAGE.....	12
4. RESULTATEN: ECOLOGISCHE WAARDEN EN EFFECTBEPALING	14
4.1 GEBIEDSBESCHERMING	14
4.1.1 <i>Natura 2000</i>	14
4.1.2 <i>EHS</i>	16
4.2 SOORTBESCHERMING (FLORA- EN FAUNAWET)	17
4.2.1 <i>Flora</i>	17
4.2.2 <i>Zoogdieren</i>	17
4.2.3 <i>Vogels</i>	19
4.2.4 <i>Amfibieën, reptielen en vissen</i>	20
4.2.5 <i>Ongewervelde diersoorten</i>	20
5. CONCLUSIES EN ADVIES.....	21
5.1 NADER ONDERZOEK.....	21
5.2 ADVIES.....	21
LITERAATUUR.....	22

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Het gebouw van de Meester Duisterhoutschool in Heerenveen zal worden afgebroken. In het kader van de Flora- en faunawet is het van belang om inzichtelijk te krijgen of er beschermde planten- en/of diersoorten voorkomen, waarvoor een ontheffing nodig is. Tevens moet in kaart worden gebracht of er beschermde natuurgebieden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig zijn in verband met de Natuurbeschermingswet. De gemeente Heerenveen heeft Ekoza opdracht gegeven hiervoor een quickscan Flora en fauna uit te voeren.

1.2 Voorgenomen ingreep

Het schoolgebouw is sterk verouderd en zal worden afgebroken. De sloop is gepland halverwege 2013. In de plattegrond in figuur 2 is de omtrek van het plangebied in zwart aangegeven.

1.3 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is om een beoordeling te geven van de huidige aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. Tevens is een indicatie gegeven van de te verwachten effecten op de beschermde soorten en gebieden door de ingreep in het plangebied.

---

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet.

2.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hierdoor is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Het uitgangspunt van de wet is een 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat er in principe geen handelingen mogen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor beschermde soorten. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12:* Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet:

Artikel 2: 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur is de regelgeving rond de Flora- en faunawet nader ingevuld. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime, omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen nog ontheffing verkregen worden voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing meer aangevraagd worden op basis van 'werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Voor vogels kan alleen nog ontheffing verkregen worden op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Dit houdt in dat ook geen ontheffing meer aangevraagd kan worden op basis van 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

2.2 *Natuurbeschermingswet 1998*

In Nederland is de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet. Gebieden die worden aangewezen en beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet zijn:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden),
- Beschermd Natuurmonumenten en
- Wetlands.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat activiteiten en of projecten die de kwaliteit van een habitat kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op een soort, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Tevens moeten de plannen worden getoetst op welke potentiële effecten zij kunnen hebben op de omliggende Natura 2000-gebieden.

Activiteiten en of projecten, zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenaamde externe werking. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaatsvindt, negatieve gevolgen kan hebben voor een in de buurt gelegen Natura 2000-gebied, dan moet dit ook worden beoordeeld. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een activiteit of een project op zich geen significant effect veroorzaakt maar in combinatie met andere activiteiten of projecten wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk.

Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswetvergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied ligt.

Er zijn een drietal situaties mogelijk:

- *Zeker geen negatief effect*

Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig

- *Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect*

Verslechterings- en verstoringsstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.

- *Kans op een significant negatief effect.*

Passende beoordeling (zwaardere procedure), afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend. Aan deze vergunning zullen voorschriften en beperkingen, bijvoorbeeld compensatie, verbonden zijn.

Bij een kans op negatieve effecten is het aan te raden om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag te overleggen over de te volgen procedure.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden, de beschermde natuurmonumenten en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

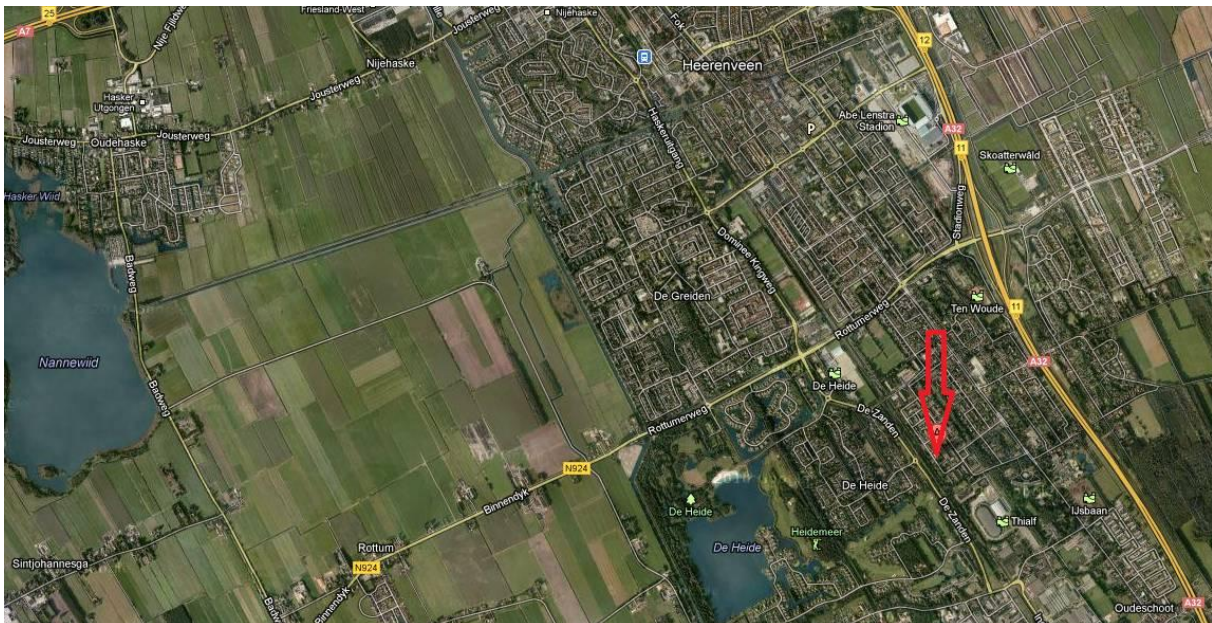
Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving en methode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt aan de zuidkant van Heerenveen in de provincie Friesland (zie figuur 1). De school ligt in de Naardermeerstraat middenin een nieuwbouwwijk en is aan 3 kanten omgeven door bebouwing. Alleen aan de westkant van het plangebied (Gooilandlaan) is aan de overkant van de straat een groenstrook met daarachter het spoor (figuur 2).

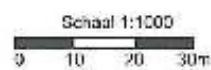
Figuur 1. Ligging van het plangebied in het landschap (rode pijl). Bron: Google Maps

De school is een bakstenen gebouw met een plat dak en 2 containers die als noodgebouw dienen. Verder staat er nog een klein bakstenen gebouwtje met fietsenstalling, eveneens met een plat dak. Het schoolplein is betegeld en rondom de school staat een hek. De foto's in figuur 3 geven een impressie van het plangebied en omgeving.

Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend.

28 Februari 2012

Figuur 2. Het plangebied is gelegen in een woonwijk. Bron: Gemeente Heerenveen

Figuur 3. Impressie van het plangebied.

3.2 Literatuurstudie

Voor de literatuurstudie zijn voor de verschillende soortgroepen atlanten, het internet en rapporten geraadpleegd.

3.3 Veldbezoek

De locatie is op 29 februari 2012 door de ecooloog bezocht. De weersomstandigheden waren grijs en miezerig, zwakke wind kracht 2 en een temperatuur van 8°C. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied kan herbergen. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.). De resultaten van het veldbezoek zijn verwerkt in paragraaf 4.2

3.4 Uitwerking en rapportage

Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de voorgenomen ingreep op deze natuurwaarden.

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) en de soortbescherming in de Flora- en faunawet. In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

Toetsing aan de Flora- en faunawet (soortbescherming)

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn.

Oriëntatiefase toets Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming)

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet. In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een gebied beschermd volgens de natuurbeschermingswet 1998 (bv. Natura 2000)? Of ligt er een Natura2000-gebied binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, waardoor externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie?
3. Kunnen deze effecten:
  - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten?
  - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats?
  - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen?

Hieruit volgt of er een vergunning op de natuurbeschermingswet is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

4. Resultaten: Ecologische waarden en effectbepaling

De werkzaamheden die worden uitgevoerd kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van de literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze natuurwaarden.

4.1 Gebiedsbescherming

4.1.1 Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Rottige Meenthe & Brandemeer'. Het gebied is nog niet definitief aangewezen. Het bevindt zich ten zuiden van het plangebied en ligt hemelsbreed op een afstand van zo'n 10 kilometer. Dit is weergegeven in figuur 4.

De Rottige Meenthe & Brandemeer zijn een laagveenverlandingsgebied dat de noordelijke voortzetting vormt van de laagvenen van Noordwest-Overijssel. Het landschap bestaat uit meren en moerassen. Naast de Weerribben en De Wieden is dit het belangrijkste gebied in Nederland voor de grote vuurvlieder. Het Natura 2000gebied vormt een belangrijke schakel tussen de Overijsselse moerassen, de laagveengebieden van Midden-Friesland en de Friese beekdalen. (www.rijksoverheid.nl)

Figuur 4. Het plangebied (binnen de rode cirkel) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer' (geel gekleurd). Bron: www.rijksoverheid.nl

De effectenbeoordeling

Gezien de afstand tussen het plangebied en de beperkte omvang van de ingreep, zal het Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer' niet worden aangetast door het planvoornemen. De activiteiten worden op zeer lokale schaal uitgevoerd. Daarom zal er geen oppervlakteverlies of versnippering van het Natura 2000-gebied optreden. Tevens zal er geen verzuring, vermisting, verontreiniging en verdroging optreden door het planvoornemen. Geluid en trillingen ten gevolge van de ingreep zullen het Natura 2000-gebied niet bereiken.

4.1.2 EHS

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland. Het dichtstbijzijnde EHS gebied ligt op ongeveer 1 kilometer afstand (hemelsbreed gemeten) van het plangebied (figuur 5).

Figuur 5. Het plangebied (binnen de rode cirkel) ten opzichte van de EHS gebieden (groen gekleurd). Bron: www.rijksoverheid.nl

De effectenbeoordeling

Hoewel de EHS op korte afstand is gelegen, zullen hierop geen negatieve effecten optreden. De ingreep is beperkt, waardoor negatieve effecten voor de kwaliteit van de leefgebieden en de samenhang van EHS gebieden zijn uit te sluiten.

4.2 Soortbescherming (Flora- en faunawet)

4.2.1 Flora

Uit de literatuur gegevens blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen zwaarder beschermde soorten voorkomen. In het verderop gelegen Natura 2000-gebied kunnen wel beschermde soorten voorkomen. (www.telmee.nl)

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. In de perken en rondom de school staan alleen enkele algemene soorten. Beschermde soorten worden hier niet verwacht.

Conclusie

Tijdens het veldbezoek zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten waargenomen. Op grond van de omgeving zijn beschermde soorten hier niet te verwachten. Nader onderzoek naar beschermde plantensoorten is daarom niet noodzakelijk.

4.2.2 Zoogdieren

In het plangebied of in de directe omgeving kunnen enkele algemene soorten zoals egel, mol, konijn, spitsmuizen en muizen voorkomen. Maar ook beschermde soorten zoals de das komt in het gebied voor. In de omgeving van het plangebied komen verschillende soorten vleermuizen voor. Alle vleermuizen zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet, tabel 3. (Limpens *et al.*, 1997; www.telmee.nl; Broekhuizen *et al.*, 1992; www.zoogdieratlas.nl)

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen. Wel is het aannemelijk dat enkele algemene soorten regelmatig van het plangebied gebruik maken, bijvoorbeeld om te foerageren.

Het plangebied is potentieel jachtgebied voor verschillende soorten vleermuizen. In de vegetatie rondom en op het terrein zullen zeker insecten aanwezig zijn, die als prooi kunnen dienen.

Het schoolgebouw heeft een spouw, die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze is op een paar plaatsen toegankelijk door gaten en kieren. Verder zijn er diverse spleten en openingen in de gebouwen waar ze in kunnen kruipen en ook achter de platen onder de dakrand kunnen ze mogelijk zitten. (zie figuur 7)

Figuur 7. Het schoolgebouw biedt mogelijkheden voor vleermuizen.

Conclusie

Enkele algemene zoogdiersoorten zullen het plangebied in meer of mindere mate gebruiken. Het plangebied is echter niet essentieel voor hun voortbestaan. In de directe omgeving is voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig. Zoogdieren zijn voldoende in staat om hier zelf naar toe te trekken, als ze door de werkzaamheden verstoord zouden worden.

In het schoolgebouw zijn mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen geconstateerd. In geval van sloop zouden eventuele verblijfplaatsen vernietigd worden. Dat is in strijd met de Flora- en faunawet. Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om te bepalen of de school inderdaad verblijfplaatsen bevat.

4.2.3 Vogels

In het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied kunnen algemene en/of jaarrond beschermde broedvogels (gierzwaluw, huismus, roofvogels en uilen) voorkomen. (www.telmee.nl)

In het plangebied is broedgelegenheid voor algemene broedvogels aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn er geen nesten of holten in bomen aangetroffen die gebruikt kunnen worden door jaarrond beschermde broedvogelsoorten, zoals uilen en roofvogels. In een berk naast de school is een eksternest aangetroffen (zie figuur 8). De eksters zijn ook bij het nest gezien, dat hoogstwaarschijnlijk in gebruik is of heel binnenkort gebruikt gaat worden. In de struiken en bomen zullen in de broedperiode vrijwel zeker enkele algemene vogels nestelen. Jaarrond beschermde soorten worden in het plangebied niet verwacht.

Figuur 8. Eksternest in een berkenboom

Conclusie

Er wordt geen ontheffing verleend voor broedende vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen, omdat het van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, zijn er geen negatieve effecten op algemene broedvogels te verwachten. Voor aanvang van het broedseizoen dient de vegetatie te worden verwijderd, zodat wordt voorkomen dat vogels in het plangebied gaan nestelen. Nader onderzoek naar broedvogels is niet noodzakelijk.

4.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen

In de omgeving van het plangebied komen algemene amfibiesoorten voor als de gewone pad en de bruine kikker, maar ook de heikikker, een tabel 3 soort (www.telmee.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. In het plangebied is geen water aanwezig, waardoor amfibieën kunnen worden uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied komen enkele zwaar beschermde reptielensoorten voor: adder, hazelworm en ringslang (allen tabel 3 soorten). (www.telmee.nl). Bij het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Er zijn ook geen mogelijkheden voor reptielen in het plangebied. De aanwezigheid van reptielen kan worden uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied komen verschillende vissoorten voor (www.telmee.nl). Bij het veldbezoek is gebleken dat in het plangebied geen water aanwezig is. De aanwezigheid van vis kan worden uitgesloten.

Conclusie

Voor de soortgroepen amfibieën, reptielen en vissen is geen nader onderzoek nodig.

4.2.5 Ongewervelde diersoorten

Binnen het plangebied worden geen beschermde soorten verwacht.

Conclusie

Nader onderzoek naar dagvlinders en andere ongewervelde soorten is niet noodzakelijk.

5. Conclusies en advies

Aan de hand van het voorgaande zijn een aantal conclusies te trekken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

5.1 Nader onderzoek

In het schoolgebouw zijn mogelijkheden voor (verblijfplaatsen van) vleermuizen gevonden. Nader onderzoek naar vleermuizen is daarom noodzakelijk.

5.2 Advies

Vanwege de mogelijke aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels in het plangebied is het advies de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot en met 15 juli worden aangehouden. Het kappen en verwijderen van bomen en struiken moet daarom bij voorkeur voor deze datum worden uitgevoerd. Sommige vogels beginnen al vroeg in het jaar met het bouwen van een nest en bij milde weersomstandigheden kan dit al ruim voor 15 maart het geval zijn.

Literatuur

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaalhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey. Nederland, Leiden.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht
- de Nie, H.W., 1997. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Serv'b.v. Doetinchem.
- Spitzen – van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge & R.P.J.H. Struijk, 2007. Atlas en reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005. Stichting RAVON, Nijmegen
- Vogelbescherming Nederland 2004. Rode Lijst Nederlandse broedvogels.

- www.floron.nl
- www.libellennet.nl
- www.oude-nieuwehorne.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- wwwsynbiosys.alterra.nl
- www.telmee.nl
- www.vlindernet.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl